

Sygn. akt VI U 526/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodnicząca:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	Michał Maśnik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 sierpnia 2016 r. w S.

sprawy W. L. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania W. L. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 9 czerwca 2016 roku znak: ENS/15/039117693

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje W. L. (1), poczynając od 13 maja 2016r., prawo do emerytury;

II. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za niewyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania prawidłowej decyzji w niniejszej sprawie.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 czerwca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił W. L. (1) prawa do emerytury po osiągnięciu 60 roku życia, z uwagi na nieudowodnienie przez niego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Organ rentowy uznał za udowodnione przez ubezpieczonego 11 lat 6 miesięcy i 11 dni pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy odmówił ubezpieczonemu uwzględnienia w stażu pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia w (...) w R. od 11 sierpnia 1980 r. do 28 lutego 1982 r. oraz od 26 października 1982 r. do 31 maja 1987 r. oraz w Spółdzielni (...) Oddział w Ł. od 1 marca 1982 r. do 25 października 1982 r. Powołał się przy tym na wystawienia świadectw pracy w warunkach szczególnych przez podmiot do tego nieuprawniony oraz na istnienie rozbieżności pomiędzy treścią tych dokumentów a „ogólnych” świadectw pracy dotyczących tych samych okresów.

Ubezpieczony zaskarżył powyższą decyzję, wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury. Wniósł o doliczenie do jego stażu pracy w warunkach szczególnych zakwestionowanych przez organ rentowy okresów zatrudnienia, wskazując, że pracował wówczas na stanowisku kierowcy ciągnika.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości, podtrzymując argumentację wyrażoną w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy wskazał, że w stażu pracy w warunkach szczególnych uwzględnił wszystkie wykazane stosownym dokumentem (świadcstwo pracy w warunkach szczególnych) okresy zatrudnienia ubezpieczonego, jednak wyniosły one tylko 11 lat, 6 miesięcy i 11 dni zamiast wymaganych przepisami 15 lat.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W. L. (1) urodził się w dniu (...). Jego łączny staż ubezpieczeniowy (udowodnione okresy składkowe, nieskładkowe) na dzień 1 stycznia 1999 r. wynosił 25 lat, 3 miesiące i 8 dni.

Wniosek o emeryturę złożył w organie emerytalnym w dniu 10 maja 2016 r.

Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Okoliczności niesporne, a nadto dowody:

- wniosek o emeryturę – k. 1-4 plik I akt rentowych;
- raport z ustalenia uprawnień do świadczenia – k. 25-25a plik II akt rentowych;
- oświadczenie z 15.06.2016 r. – k. 4 akt sprawy.

W okresie od 1 czerwca 1987 r. do 31 grudnia 1998 r. (tj. przez 11 lat, 6 miesięcy i 11 dni) W. L. był zatrudniony w warunkach szczególnych w Nadleśnictwie R. na stanowisku kierowcy ciągnika - traktorzysty.

Niesporne, a nadto:

- raport z ustalenia uprawnień do świadczenia – k. 25 plik II akt rentowych;
- świadectwo pracy w warunkach szczególnych – k. 18 plik II akt rentowych;
- zaświadczenie Rp-7 – k. 21-22 plik III akt rentowych.

W okresie od 11 sierpnia 1980 r. do 28 lutego 1982 r. oraz od 26 października 1982 r. do 31 maja 1987 r. W. L. (1) był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Gminnej Spółdzielni (...) w R. na stanowisku kierowcy ciągnikowego.

Ubezpieczony pracował wówczas stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca ciągnika rolniczego, zajmując się rozwożeniem towarów do masarni, piekarni, sklepów. Rozwoził też materiały budowlane, wapno, nawóz, drzewo, koks. Zdarzało się także, że przywoził materiały budowlane ze S. oraz woził z R. nad morze elementy falochronów. Dodatkowo w ramach zajmowanego stanowiska wykonywał czynności przy załadunku i wyładunku wagonów kolejowych, którymi były przywożone rozwożone przez niego następnie towary i materiały. Obsługiwał wówczas ładowarkę ciągnikową Cyklop, która była urządzeniem niesamodzielnym, podłączonym do ciągnika, napędzanym przez wałek przekładnika z ciągnika. Przy pomocy tego urządzenia przenosił towary z wagonów na swój ciągnik, ewentualnie także ciągnik drugiego traktorzysty, po czym – po załadowaniu ciągnika – przewoził towary w miejsce przeznaczenia.

Dowód:

- zaświadczenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach – k. 11, 13, 17 plik I akt rentowych;
- zaświadczenia wystawione przez archiwum z 28.03.2003 r. – k. 12, 16 plik II akt rentowych;
- świadectwo pracy z 29.05.1987 r. – k. 8 plik (...);
- świadectwo pracy z 28.05.1987 r. – k. 11 plik (...);

- dokumentacja w aktach osobowych ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w GS SCh w R. - koperta k. 21 akt sądowych: podanie o przyjęcie do pracy z 19.10.1982 r., umowa o pracę z 27.10.1982 r., świadectwo pracy z 2.03.1982 r., świadectwo pracy z 28.05.1987 r., karta płacy z 1987 r.;

- wyjaśnienia W. L. (1) w wersji elektronicznej oraz protokół – k. 24-25 akt sądowych;

- zeznania świadka E. B. w wersji elektronicznej oraz protokół – k. 24v akt sądowych;

- zeznania świadka A. G. w wersji elektronicznej oraz protokół – k. 25 akt sądowych.

W okresie od dnia 1 marca 1982 r. do 25 października 1982 r. W. L. (1) był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Spółdzielni (...) Oddział w Ł. na stanowisku kierowcy ciągnika.

Ubezpieczony pracował wówczas stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca ciągnika rolniczego, wykonując prace tego samego rodzaju jak w czasie wcześniejszego zatrudnienia w GS SCh w R..

Dowody:

- świadectwo pracy z 25.10.1982 r. – k. 10 plik (...);

- wyjaśnienia W. L. (1) w wersji elektronicznej oraz protokół – k. 24-25 akt sądowych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się uzasadnione.

Zgodnie z przepisem art. 24 ust. 1b pkt 20 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 887 z późn. zm., dalej jako: ustawa emerytalna) mężczyznom urodzonym po dniu 30 września 1953 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego co najmniej 67 lat, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a i 50e i 184.

W myśl z kolei przepisu art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej - ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (co najmniej 25 lat dla mężczyzn).

W ust. 2 wskazano, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wykaz prac zaliczanych do prac w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze zamieszczony został w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Przepis § 4 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi przy tym, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W myśl przepisu §2 powołanego aktu prawnego, okresami pracy uzasadniającymi prawo do emerytury są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o którym mowa stwierdza przy tym zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 cytowanego rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

W załączniku do powyższego rozporządzenia, w Wykazie A w dziale VIII, zatytułowanym „W transporcie i łączności”, w podtytule (...), pod pozycją 3 wskazano, że pracami w szczególnych warunkach są „prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych”, natomiast pod pozycją 1, że są nimi „ciężkie prace załadunkowe i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie”.

W sprawie poza sporem pozostawał fakt, że ubezpieczony ukończył 60 lat w dniu 13 maja 2016 roku, nie przystąpił do OFE oraz iż posiada łączny okres składkowy i nieskładkowy przekraczający 25 lat. Organ rentowy zakwestionował jedynie możliwość przyjęcia na podstawie przedłożonych dokumentów, iż przez co najmniej 15 lat ubezpieczony pracował w warunkach szczególnych.

Mając na uwadze powyższe sąd w pierwszej kolejności zwrócił uwagę, że faktem jest, że zgodnie z § 2 ust.2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.), okresy pracy w warunkach szczególnych stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowym. W tym miejscu podkreślenia bowiem wymaga, iż wydanie lub niewydanie przez pracodawcę świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie rodzi żadnych skutków materialnoprawnych. Zaświadczenie to jest bowiem jedynie dokumentem prywatnym (art. 245 k.p.c.), wydawanym dla celów dowodowych, a okoliczności w tym dokumencie potwierdzone przez pracodawcę podlegają weryfikacji zarówno w postępowaniu sądowym, jak i w postępowaniu przed organem rentowym. Określenie stanowiska pracy i jej charakteru wskazane w wystawionym przez pracodawcę świadectwie pracy nie wiąże zatem sądu, który na podstawie całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego ocenia, czy ubezpieczony pracował – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – w warunkach szczególnych. Samodzielnie sąd ustala również, jak zakwalifikować pracę danej osoby w odniesieniu do wykazu prac określonych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W ramach postępowania dowodowego w niniejszej sprawie sąd przeprowadził dowód z dokumentów zawartych w aktach emerytalnych ubezpieczonego oraz jego aktach osobowych z okresu zatrudnienia w (...) w R.. Autentyczność dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości sądu. Zostały one sporządzone w sposób zgodny z przepisami prawa, przez uprawnione do tego osoby, w ramach ich kompetencji, stąd też sąd uznał je za miarodajne. Waleń wiarygodności przyznał sąd także zeznaniom świadków oraz korespondującym z nimi

wyjaśnieniom ubezpieczonego. Oceniając wyjaśnienia W. L. sąd miał na względzie, że jako osoba zainteresowana korzystnym dla siebie rozstrzygnięciem mogłaby wprowadzić próbować zatając przed sądem okoliczności mogące wpłynąć niekorzystnie na ustalenia w zakresie wykonywania przez niego prac w warunkach szczególnych. Nie ujawniły się jednak żadne okoliczności, z których wynikałoby, że ubezpieczony faktycznie zachowywał się w taki sposób; przeciwnie, treść jego wyjaśnień wskazuje na to, że nie pomijał w nich żadnych okoliczności, zdając pełną relację ze wszystkich powierzanych mu w kwestionowanych przez organ rentowy okresach obowiązków, w tym wskazywał na okoliczności które mogły ewentualnie wpłynąć na niekorzystne dla niego rozstrzygnięcie – np. przyznał, że w ramach swoich obowiązków zajmował się także (wśród szeregu innych czynności) wyładunkiem i rozładunkiem wagonów, obsługując ładownicę ciągnikową typu Cyklop. Oceniając zeznania świadków sąd miał z kolei na względzie, że są oni osobami obcymi dla ubezpieczonego, niemającymi żadnego interesu w tym, by nieprawdziwie zeznawać na korzyść ubezpieczonego, narażając się jednocześnie na odpowiedzialność karną. Ich zeznania były przy tym spójne, konsekwentne i zbieżne ze sobą, nie budząc jakichkolwiek wątpliwości sądu co do ich wiarygodności. Świadczyli przy tym pracownikami (...) w tym samym czasie co ubezpieczony, mieli zatem bezpośrednią wiedzę odnośnie powierzanych wówczas W. L. obowiązków.

W ocenie sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy dawał pełne podstawy do przyjęcia, że ubezpieczony w warunkach szczególnych, poza okresem uwzględnionym przez ZUS pracował niewątpliwie także w okresie zatrudnienia w (...) w R. od 11 sierpnia 1980 r. do 28 lutego 1982 r. oraz od 26 października 1982 r. do 31 maja 1987 r., wykonując w tym czasie pracę kierowcy ciągnika kołowego - traktorzysty. Ze zgromadzonych dowodów wynika bowiem jasno, że przez cały czas W. L. zajmował się wyłącznie kierowaniem ciągnikiem, używanym u jego ówczesnego pracodawcy do transportu towarów i materiałów (budowlanych, opałowych itp.). Sąd dostrzegł jednocześnie, że tak świadkowie, jak i ubezpieczony wskazali zgodnie, że w czasie zatrudnienia w (...) ubezpieczony jeździł ciągnikiem, który wyposażony było dodatkowo w urządzenie – ładownicę Cyklop, wykorzystywaną przy załadunku ciągnika towarami przywożonymi wagonami kolejowymi.

Powyższe w ocenie sądu nie miało jednak wpływu na możliwość uznania, że w całym okresie zatrudnienia w (...) ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych jako kierowca ciągnika. W tym miejscu podkreślenia bowiem wymaga, że okres pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze w szczególnych warunkach może obejmować również czas krótkotrwałych, ubocznych zajęć. Pogląd ten znajduje przy tym poparcie w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 22 stycznia 2008, I UK 210/07 Sąd Najwyższy wskazał, że „brak jest podstaw zbyt rygorystycznego rozumienia pojęcia pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze użytego w § 2 ust. 1 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. mającego zastosowanie do wnioskodawcy (art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS). Tak, jak nie podlegają wyłączeniu godziny poświęcone w niewielkim wymiarze na prace biurowe, do których wykonywania obowiązany był kierownik, podobnie nie odlicza się np. krótkotrwałych szkoleń poza halą produkcyjną, okresów urlopów wypoczynkowych, itp. Takie krótkotrwałe nieobecności "na hali produkcyjnej" nie uniemożliwiają ustalenia wykonywania pracy w szczególnych warunkach "stale i w pełnym wymiarze". Podobnie w wyroku z dnia 22.04.2009 r., II UK 333/08, Sąd Najwyższy uznał, że „w spornych przypadkach - uwzględnienie okresów wykonywania pracy szkodliwej lub uciążliwej wymaganej do przyznania emerytury w niższym wieku emerytalnym - następuje po ustaleniu rzeczywistego zakresu obowiązków oraz wykonywania bezpośrednio i stale szkodliwego zatrudnienia, tyle że ocena prawna tych ustaleń powinna być racjonalna, bez stosowania "aptekarskiej" miary lub "stopera w rękę". Sąd Najwyższy podkreślił, że równoczesne i incydentalne wykonywanie przez spawacza niektórych prac ślusarskich w tym samym szkodliwym środowisku pracy nie wyklucza zaliczenia tego zatrudnienia do stażu pracy w szczególnych warunkach wymaganego do przyznania emerytury w niższym wieku emerytalnym.” Również Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 21 marca 2013r., sygn. akt III AUa 845/12, wyjaśnił, że „w przypadku kierowcy autobusu w zakresie obowiązków kierowcy mieszczą się również takie czynności, jak przygotowanie pojazdu do jazdy, kontrola stanu technicznego pojazdu i poszczególnych jego urządzeń przed i po jeździe, bieżąca konserwacja i usuwanie drobnych usterek, jak też dbałość o czystość pojazdu, czyli tzw. codzienna obsługa pojazdu. Wykonywanie przez pracownika czynności obsługi pojazdu jest wpisane w ten charakter pracy i tym samym nie może wykluczać a priori ustalenia pracy kierowcy autobusu w pełnym wymiarze czasu pracy i stale jako pracy w warunkach szczególnych.”

Wreszcie, na uwagę zasługuje także kolejny wyrok wydany przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie w sprawie o sygn. akt III AUa 750/14 (wydany w dniu 2 czerwca 2015r.). W sprawie tej bowiem ubezpieczony także m.in. kierował ciągnikiem rolniczym wyposażonym dodatkowo w obsługiwaną przez niego ładowarkę cyklop. Sąd Apelacyjny uznał tę pracę za pracę wykonywaną w warunkach szkodliwych, zwracając dodatkowo uwagę, że także wykonywanie pracy ładowacza jest pracą w warunkach szczególnych.

W pełni podzielając stanowisko zajęte w przywołanych orzeczeniach, także Sąd Okręgowy przyjął, że wykonywanie przez ubezpieczonego prac związanych z obsługą ładowarki ciągnikowej Cyklop nie uniemożliwiało ustalenia, że wykonywał on pracę w szczególnych warunkach "stale i w pełnym wymiarze czasu pracy". Ładowarka Cyklop była bowiem urządzeniem niesamodzielnym, podłączonym do ciągnika, napędzanym przez wałek przekładnika z ciągnika, co oznacza, że prace przy jej obsłudze były niejako wtórne w stosunku do pracy zasadniczej, tj. pracy kierowcy ciągnika. Dodatkowo, przy użyciu tej ładowarki ubezpieczony wykonywał ciężkie prace załadunkowe i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie, tj. prace w warunkach szczególnych o jakich mowa w załączniku do wspomnianego na wstępie rozporządzenia Rady Ministrów z 8 lutego 1983r., w wykazie A, dziale VIII pod pozycją 1.

Ustalenie, że ubezpieczony w warunkach szczególnych pracował w okresie zatrudnienia w (...) okazało się wystarczające dla przyjęcia, że legitymuje się on okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych przekraczającym 15 lat (łącznie z okresem uwzględnionym przez ZUS) i spełnia wszystkie warunki do nabycia emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej.

Na marginesie więc już tylko można zwrócić uwagę, że w analizowanym przypadku możliwe było także ustalenie, że w warunkach szczególnych ubezpieczony pracował również w okresie zatrudnienia w Spółdzielni (...) w Ł. od 1 marca 1982 r. do 25 października 1982 r. Sąd zwrócił bowiem uwagę, że w aktach rentowych znajduje się świadectwo pracy dotyczące wskazanego okresu zatrudnienia, w którym wprost wskazano, że ubezpieczony był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy ciągnika. Zdaniem sądu sformułowanie użyte przez pracodawcę w określeniu nazwy zajmowanego przez ubezpieczonego stanowiska nie nasuwa żadnych wątpliwości, iż W. L. w powyższym okresie zatrudnienia świadczył pracę wymienioną w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Co więcej, z wyjaśnień ubezpieczonego wynikało, że w okresie zatrudnienia w Spółdzielni (...) miał takie same obowiązki jak w okresie zatrudnienia w (...).

W myśl przepisu art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej - świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2.

Ubezpieczony wniosek o emeryturę złożył w ZUS w dniu 10 maja 2016 r., jednakże wiek emerytalny 60 lat osiągnął w dniu (...)

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał W. L. (1) prawo do emerytury od 13 maja 2016 r.

W punkcie II wyroku sąd stwierdził brak odpowiedzialności organu rentowego za niewyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania prawidłowej decyzji w niniejszej sprawie. W myśl art. 118 ust. 1a zdanie drugie ustawy emerytalnej, organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego (ust. 1a).

W niniejszej sprawie przyznanie prawa do świadczenia nastąpiło na skutek ustaleń faktycznych dokonanych przez sąd po przeprowadzeniu postępowania dowodowego. Wydając zaskarżoną decyzję odmawiającą ubezpieczonemu prawa do świadczenia organ rentowy mógł mieć w ocenie sądu uzasadnione wątpliwości co do wykonywania przez ubezpieczonego pracy w warunkach szczególnych w zakwestionowanych okresach, co uniemożliwiało stwierdzenie jego odpowiedzialności za wydanie błędnej decyzji.